

Avtor: viš. pred. mag. Samo Drobne

Naslov: Model vrednotenja števila in območij funkcionalnih regij

Mentor: prof. dr. Marija Bogataj

Somentor: doc. dr. Mitja Lakner

Ključne besede: funkcionalna regija, delovna mobilnost, Intramax, prostorski interakcijski model, vrednotenje, število funkcionalnih regij, Slovenija

Izvleček:

Funkcionalne regije se vse pogosteje uporabljajo v analizah gospodarskega, družbenega, okoljskega in prostorskega razvoja ter za sprejemanje razvojnih odločitev. Te regije so posplošitev spremenljivih družbenih in gospodarskih funkcionalnih povezav na nekem ozemlju. V doktorski disertaciji predlagamo model vrednotenja območij in števila funkcionalnih regij. Model temelji na uporabi hierarhične metode Intramax, s katero modeliramo sisteme funkcionalnih regij po časovnih intervalih, vrednotenju sistemov funkcionalnih regij z izbranimi merili, primerjavi sistemov funkcionalnih regij z v tej disertaciji predlaganim indeksom ter ocenjevanju vpliva izbranih družbenogospodarskih dejavnikov na delovno mobilnost v funkcionalnih regijah in med njimi v prostorskem interakcijskem modelu z regresijsko analizo. Postopek vrednotenja sistemov hierarhičnih funkcionalnih regij delovne mobilnosti smo izvedli na študiji primera za Slovenijo za obdobje 2000–2011. Študija je izpostavila tri značilne sisteme funkcionalnih regij, katerih območje in učinkovitost, z vidika vrednotenih meril, se v analiziranem obdobju nista bistveno spremenila. To so sistem 5 funkcionalnih regij s središči v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kopru in Novem mestu, sistem 7 funkcionalnih regij s središči v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kopru, Novem mestu, Novi Gorici in Slovenj Gradcu in sistem 60 funkcionalnih regij. Analiza vplivov dejavnikov na delovno mobilnost v funkcionalnih regijah in med njimi pa je izpostavila štiri dejavnike, katerih vplivi so se izkazali statistično značilni v celotnem obravnavanem obdobju in na vseh hierarhičnih ravneh 2–70 funkcionalnih regij. Ti dejavniki so čas potovanja na delo, populacija v izvoru in v ponoru ter stopnja zaposlenosti v ponoru. Predlagani pristop lahko služi sprotnemu spremljanju in vrednotenju uravnoteženih sistemov hierarhičnih funkcionalnih regij na ozemlju države, v disertaciji izpostavljena uravnotežena sistema 5 in 7 funkcionalnih regij pa sta lahko merilo pri odločanju o oblikovanju pokrajin v Sloveniji.